

NTFR2012-2491

Onjuiste uitnodiging rechtbank is geen reden voor terugwijzing

Hoge Raad 14 september 2012 11/03243

Samenvatting

Belanghebbende is niet rechtmatig voor de zitting van de rechtbank uitgenodigd en is niet verschenen. In cassatie klaagt belanghebbende erover dat hij daardoor niet in de gelegenheid is geweest een ondernemingsplan aan de rechtbank te overleggen. Het hof had daarom de zaak moeten terugwijzen naar de rechtbank, aldus belanghebbende. De Hoge Raad volgt belanghebbende daarin niet. Het hof heeft immers in hoger beroep kennis genomen van het ondernemingsplan. De zaak hoeft daarom niet opnieuw voor feitelijk onderzoek door de rechtbank te worden behandeld.

Feiten

3.1. In cassatie kan ervan worden uitgegaan dat de Rechtbank de uitnodiging voor het onderzoek ter zitting niet naar het door belanghebbende opgegeven adres heeft verzonden en dat dit onderzoek ten gevolge daarvan buiten het medeweten en de aanwezigheid van belanghebbende heeft plaatsgevonden.

Geschil

3.2. De klachten voeren onder meer aan dat het hof ten onrechte niet is ingegaan op de grief van belanghebbende met betrekking tot dit verzuim van de rechtbank, en dat belanghebbende door dit verzuim in haar rechten is belemmerd nu zij niet de mogelijkheid heeft gehad het stuk ondernemingsplan kamer-/appartementenverhuurbedrijf/bed and breakfast; gedagtekend 2 juni 2004 (hierna: het ondernemingsplan) aan de Rechtbank over te leggen. Volgens belanghebbende had het hof de zaak in verband daarmee moeten terugwijzen naar de rechtbank.

Rechtsoverwegingen

3.3.1. Op grond van artikel 27q, lid 1, aanhef en letter b, van de Algemene wet inzake rijksbelastingen is een gerechtshof bevoegd de zaak terug te wijzen naar de rechtbank, indien het van oordeel is dat de zaak opnieuw door de rechtbank moet worden behandeld. Dit kan zich voordoen als het oordeel van het gerechtshof meebrengt dat de rechtbank ten onrechte belangrijke feitelijke kwesties niet heeft onderzocht (Kamerstukken II 2003/04, 29 251, nr. 3, blz. 31).

3.3.2. Voor zover de klachten betogen dat het Hof ten onrechte niet is ingegaan op de grief dat belanghebbende het onderzoek ter zitting van de Rechtbank niet heeft kunnen

bijwonen, zijn zij terecht aangevoerd. Dit kan echter op grond van het navolgende niet tot cassatie leiden.

Het Hof heeft geoordeeld dat met het door belanghebbende in het geding gebrachte ondernemingsplan en de opsomming van de activiteiten die belanghebbende in haar pleitnota voor de zitting van het Hof heeft gegeven, onvoldoende feiten en omstandigheden aannemelijk zijn gemaakt op grond waarvan zou kunnen worden aangenomen dat haar werkzaamheden, na het voltooien van de verbouwing, naar aard en omvang meer hebben omvat dan bij normaal actief vermogensbeheer gebruikelijk is. In dit oordeel ligt besloten dat het Hof van oordeel is dat de door belanghebbende aangevoerde feiten die zij reeds voor de Rechtbank had willen aanvoeren aannemelijk waren. Daarvan uitgaande geeft 's Hof's kennelijke oordeel dat de zaak niet opnieuw voor feitelijk onderzoek door de Rechtbank behoeft te worden behandeld, geen blijk van miskennis van voornoemde wetsbepaling of van enige regel van ongeschreven procesrecht (vgl. HR 13 januari 2012, nr. 11/02031, LJN: BV0659, BNB 2012/82 (red.: NTFR 2012/162)). Voor zover de klachten berusten op de opvatting dat het Hof de zaak had moeten terugwijzen naar de Rechtbank falen zij derhalve.

3.4. De klachten kunnen voor het overige evenmin tot cassatie leiden. Dit behoeft, gezien artikel 81 van de Wet op de rechterlijke organisatie, geen nadere motivering, nu de klachten in zoverre niet nopen tot beantwoording van rechtsvragen in het belang van de rechtseenheid of de rechtsontwikkeling.

(Volgt ongegrondverklaring.)

Commentaar (mr.dr. R.M.P.G. Niessen-Cobben)

Het hof kan naar de rechtbank terugwijzen indien het van oordeel is dat de zaak opnieuw door de rechtbank moet worden behandeld. In de parlementaire geschiedenis wordt opgemerkt dat een terugwijzing bijvoorbeeld op zijn plaats is indien de rechtbank ten onrechte belangrijke kwesties niet heeft onderzocht.

Belanghebbende is niet bij de mondelinge behandeling door de rechtbank aanwezig geweest. De oorzaak is gelegen in het feit dat de rechtbank de uitnodiging daarvoor naar het verkeerde adres heeft gezonden. Behalve dat wat in de schriftelijke processtukken naar voren is gebracht, is belanghebbende niet in de gelegenheid geweest een nadere toelichting op het door haar ingenomen standpunt te geven.

De in hoger beroep hieromtrent aangevoerde grief heeft het hof niet behandeld. Naar het oordeel van de Hoge Raad had het hof die grief wel dienen te behandelen. Achterliggende gedachte is dat een procedure op basis van hoor en wederhoor dient plaats te vinden. Vanwege een fout bij de rechtbank is belanghebbende die mogelijkheid ontnomen. Het hof had dan ook dienen te motiveren waarom in dit geval geen schending van het beginsel van hoor en wederhoor heeft plaatsgevonden.

De hiertegen in cassatie aangevoerde klacht is terecht voorgesteld, maar kan niet tot cassatie leiden. Uit het verdere oordeel van het hof blijkt namelijk dat wat belanghebbende ter onderbouwing van haar standpunt bij het hof heeft aangevoerd onvoldoende is voor het door haar ingenomen standpunt. Bovendien heeft het hof geoordeeld dat bij die – in hoger beroep gegeven – onderbouwing geen feiten en omstandigheden zijn aangevoerd die belanghebbende niet ook bij de rechtbank had aangevoerd. Dit maakt dat belanghebbende – naar het oordeel van de Hoge Raad – geen nadeel heeft gelopen door het missen van de mondelinge behandeling bij de eerste feitelijke instantie.

Omdat belanghebbende kennelijk bij de feitelijke instanties dezelfde onderbouwing heeft gegeven, luidt het oordeel dat zij geen nadeel heeft ondervonden van de onjuiste

verzending van de uitnodiging van de mondelinge behandeling. Echter, daarmee wordt een voorschot genomen op een eventueel leermoment dat voor belanghebbende in haar aanwezigheid bij de mondelinge behandeling door de rechtbank had kunnen plaatsvinden. Het is zeer wel voorstelbaar dat het belanghebbende als gevolg van die mondelinge behandeling duidelijk was geworden dat de bewijslast op een andere manier was verdeeld. Zij had dan wellicht in hoger beroep enige andere feiten en omstandigheden aangevoerd.